

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 64/05-51

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. marca 2005 predbežne prerokoval sťažnosť MVDr. G. K., trvale bytom V. K., zastúpeného advokátom JUDr. J. H., B., vo veci porušenia jeho práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2, 3 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajskej prokuratúry v Nitre vo veci sp. zn. Kv 105/03, postupom a uznesením Okresného súdu Nitra z 28. novembra 2003 sp. zn. 3 Tpr 116/03, postupom a uznesením Okresného súdu Nitra zo 6. februára 2004 sp. zn. 3 Tp 22/04, postupom a uznesením Krajského súdu v Nitre z 11. decembra 2003 sp. zn. 7 Tpo 58/03 a postupom a uznesením Krajského súdu v Nitre zo 4. marca 2004 sp. zn. 8 Tpo 4/04, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MVDr. G. K. o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. marca 2004 doručená sťažnosť MVDr. G. K., trvale bytom V. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorý tvrdí, že postupom Krajskej prokuratúry v Nitre (ďalej len „krajská prokuratúra“) vo veci vedenej pod sp. zn. Kv 105/03, postupom a uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) z 28. novembra 2003 sp. zn. 3 Tpr 116/03, postupom a uznesením okresného súdu zo 6. februára 2004 sp. zn. 3 Tp 22/04, postupom a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) z 11. decembra 2003 sp. zn. 7 Tpo 58/03 a postupom a uznesením krajského súdu zo 4. marca 2004 sp. zn. 8 Tpo 4/04 boli porušené jeho práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základné práva podľa čl. 17 ods. 1, 2, 3 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy.

Sťažovateľ uviedol, že *„Uznesením vyšetrovateľa oddelenia vyšetrovania Banská Bystrica odboru vyšetrovania obzvlášť závažnej trestnej činnosti sekcie justičnej polície PZ Ministerstva vnútra SR zo dňa 27. 11. 2003, ČVS SPJ-34/OVOZTČ-BB-2003 (ďalej len „Uznesenie vyšetrovateľa“) mi podľa § 163 ods. 1 TrP bolo vznesené obvinenie pre trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1 TrZ na skutkovom základe uvedenom v Uznesení vyšetrovateľa.*

Dňa 27. 11. 2003 Krajský prokurátor v Nitre podal Okresnému súdu v Nitre návrh na moje vzatie do väzby, č. k. Kv 105/03-66 (ďalej len „Návrh“).

Uznesením sudcu Okresného súdu v Nitre zo dňa 28. 11. 2003, sp. zn. 3 Tpr 116/03, som bol podľa § 68 ods. 1 TrP z dôvodov uvedených v § 67 ods. 1 písm. b) TrP vzatý do väzby (ďalej len „Uznesenie OS“). Proti Uzneseniu som bezprostredne po jeho vyhlásení ústne do zápisnice podal sťažnosť, ktorú som

prostredníctvom svojho obhajcu písomne odôvodnil podaním zo dňa 4. 12. 2003 (ďalej len „Sťažnosť prvá“).

Uznesením Krajského súdu v Nitre zo dňa 11. 1. 2003, sp. zn. 7 Tpo 58/03 (ďalej len „Uznesenie KS“), bola moja sťažnosť proti Uzneseniu OS podľa § 148 ods. 1 písm. c) TrP zamietnutá. Uznesenie KS bolo môjmu obhajcovi doručené dňa 27. 1. 2004.

Podaním zo dňa 19. 01. 2003 som prostredníctvom svojho obhajcu požiadal o prepustenie z väzby na slobodu (ďalej len „Žiadosť prvá“), a pre prípad nevyhovenia Žiadosti prvej požiadala moja manželka K. K. o nahradenie väzby peňažnou zárukou do výšky 500.000,- Sk, s čím som svojím podpisom na tomto podaní vyslovil svoj súhlas (ďalej len „Žiadosť druhá“) a zároveň som požiadal o nahradenie väzby mojím písomným sľubom (ďalej len „Žiadosť tretia“); Žiadosť prvá, Žiadosť druhá a Žiadosť tretia (spolu ďalej aj ako „Žiadosti“). Moje Žiadosti boli osobne podané na Krajskú prokuratúru Nitra dňa 19. 1. 2004. Podľa dôvodov Uznesenie OSoŽ boli Žiadosti Okresnému súdu v Nitre predložené dňa 2. 2. 2004.

Okresný súd v Nitre dňa 6. 2. 2004 uznesením sp. zn. 3 Tp 22/04 (ďalej len „Uznesenie OSoŽ“) rozhodol okrem iného tak, že podľa § 72 ods. 2 TrP moju Žiadosť prvú zamietol, podľa § 73 ods. 1 písm. b) TrP neprijal môj písomný sľub a podľa § 73a ods. 1 TrP neprijal peňažnú záruku K. K. Uznesenie OSoŽ bolo môjmu obhajcovi doručené dňa 12. 2. 2004.

Proti Uzneseniu OSoŽ som podaním zo dňa 16. 2. 2004 podal prostredníctvom môjho obhajcu sťažnosť (ďalej len „Sťažnosť druhá“).

O mojej Sťažnosti druhej proti Uzneseniu OSoŽ rozhodol Krajský súd v Nitre uznesením sp. zn. 8 Tpo 4/04 na neverejnom zasadnutí konanom dňa 4. 3. 2004 tak, že podľa § 149 ods. 1 písm. a) TrP Uznesenie OSoŽ zrušil a podľa § 72 ods. 2 TrP ma prepustil z väzby na slobodu (ďalej len „Uznesenie KSoS“). Uznesenie KSoS bolo môjmu obhajcovi doručené dňa 9. 3. 2004».

Sťažovateľ tvrdí, že postupmi a rozhodnutiami krajskej prokuratúry, okresného súdu a krajského súdu:

- „1) bolo porušené moje právo na zákonného sudcu (...)
2) bolo porušené moje právo na zákonné pozbavenie osobnej slobody (...)
3) bolo porušené moje právo na rozhodnutie o zákonnosti väzby bez zbytočných prietahov (...),
4) bolo porušené moje právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia (...).“

ad 1) K namietanému porušeniu základného práva na zákonného sudcu sťažovateľ uviedol tieto podstatné argumenty:

„... Podľa § 18 ods. 1 TrP konanie vykonáva súd, v obvode ktorého bol trestný čin spáchaný. V súlade s teóriou, doktrínou a judikatúrou trestného práva miestom, kde bol trestný čin spáchaný (*forum delicti commissi*) je miesto, kde bol vykonaný trestný čin, t.j. predovšetkým miesto, kde došlo ku konaniu páchatel'a, naplňajúcemu objektívnu stránku trestného činu, ako aj miesto, kde nastal alebo mal nastať následok trestného činu.

Zo skutkovej vety Uznesenia vyšetrovateľa vyplýva, že ku konaniu a k následku relevantným z trestnoprávneho hľadiska malo dôjsť v obvode Okresného súdu v Banskej Bystrici, a teda vecne a miestne príslušným prokurátorom bol podľa § 46 ods. 6 ZoP prokurátor Okresnej prokuratúry v Banskej Bystrici a vecne a miestne príslušným súdom na úkony v prípravnom konaní bol podľa § 26 ods. 1 TrP v spojení s § 46 ods. 6 ZoP Okresný súd v Banskej Bystrici.

Opatrením GP došlo v záujme ochrany práv a zákonom chránených záujmov štátu k určeniu príslušnosti prokurátora podľa § 51 ZoP tak, že dozor nad zachovávaním zákonnosti v prípravnom konaní bude vo veci vedenej na Sekcii justičnej polície PZ, Odbore vyšetrovania obzvlášť závažnej trestnej činnosti Ministerstva vnútra SR oddelenie vyšetrovania Banská Bystrica pod sp. zn. SPJ-34/OVOZTČ-BB-2003 vykonávať prokurátor Krajskej prokuratúry v Nitre.

Ustanovenie § 51 ZoP síce umožňuje generálnemu prokurátorovi a v rozsahu svojej pôsobnosti aj krajskému prokurátorovi a vyššiemu vojenskému prokurátorovi v záujme ochrany práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb a štátu v konkrétnej veci určiť výnimky z ustanovení § 46 až 50 ZoP, teda výnimky z vecnej

a miestnej príslušnosti prokurátorov v trestnom konaní podľa § 46 ods. 6 ZoP, ktorých príslušnosť sa určuje podľa príslušnosti súdov (§ 13 až 26 TrP).

Ústavnne konformným je však len taký výklad, že ustanovenie § 51 ZoP síce umožňuje zmenu príslušnosti prokurátora, nemení sa tým však už skôr založená príslušnosť súdu pre úkony prípravného konania podľa § 46 ods. 6 ZoP v spojení s § 26 TrP. Opačný výklad by umožňoval jednej zo strán trestného konania ľubovoľne meniť príslušnosť súdu pre úkony prípravného konania, nakoľko ustanovenie § 51 ZoP tak umožňuje urobiť v záujme ochrany práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb a štátu. Odhliadnuc od skutočnosti, že tieto kritériá sú na zmenu príslušnosti súdu pre vykonávanie úkonov v prípravnom konaní nie dostatočne určité a pre každého predvídateľné, ktoré by boli v demokratickom a právnom štáte nevyhnutné a akceptovateľné, opačný výklad ustanovenia § 51 ZoP by umožňoval ľubovoľne a nekontrolovateľne meniť príslušnosť súdu pre vykonávanie úkonov v prípravnom konaní, teda aj pre rozhodnutia o väzbe. A to i napriek tomu, že počas rozhodovania sudcu o väzbe v prípravnom konaní sa prokurátor stáva jednou zo strán takéhoto konania rovnako ako obvinený.“

Na podporu svojej argumentácie sťažovateľ cituje judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Európskej komisie pre ľudské práva, s odvolaním sa na ktorú dospel k názoru, že «... sudca Okresného súdu v Nitre nespĺňal požiadavku „súdu zriadeného zákonom“ v zmysle čl. 5 ods. 3 v spojení s čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru na rozhodnutie o Návrhu, nakoľko výber tohto súdu na rozhodovanie o Návrhu nebol urobený podľa vopred daných procesných pravidiel, ale závisel od rozhodnutia generálneho prokurátora, teda vzhľadom na ustanovenie § 2 ZoP mojej protistrany v tomto konaní. (...) hoci som príslušnosť Okresného súdu v Nitre namietal v písomnom vyhotovení svojej Sťažnosti prvej, Krajský súd v Nitre v zmysle § 147 ods. 1 TrP nesplnil svoju prieskumnú povinnosť a moje právo podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru porušil aj Krajský súd v Nitre, keď ani tento nebol „súdom zriadeným zákonom“».

Sťažovateľ preto zastáva názor, «... že nepredvídateľnosť vopred stanovených trestnoprocesných pravidiel pre stanovenie zákonného sudcu v prípravnom konaní v mojej trestnej veci, ako aj predloženie Návrhu na rozhodnutie Okresnému súdu v Nitre ma

dostávajú do značne znevýhodnenej pozície vis-à-vis prokurátorovi Krajskej prokuratúry Nitra, v dôsledku čoho som bol pozbavený práve na zákonného sudcu, nakoľko jeho výber záležal od rozhodnutia mojej protistrany. V dôsledku toho bolo porušené aj moje právo byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci vyplývajúce z čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 5 ods. 3 Dohovoru v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru (...) Nakoľko ani Krajský súd v Nitre nesplnil svoju prieskumnú povinnosť, porušil okrem čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 5 ods. 3 Dohovoru v spojení s čl. 6 ods. 1 aj moje právo podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru, keď ani tento nebol „súdom zriadený zákonom“.

Z rovnakých dôvodov bolo porušená aj moje právo vyplývajúce z čl. 48 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 17 ods. 3 Ústavy SR».

S poukazom na uvedené bolo podľa sťažovateľa porušené jeho právo „... na zákonného sudcu pri rozhodovaní o Návrhu a o Sťažnosti prvej bolo postupom a rozhodnutiami Krajskej prokuratúry Nitra, Okresného súdu v Nitre a Krajského súdu v Nitre porušené a k rozhodnutiu o Návrhu a o Sťažnosti prvej nedošlo v súlade s vnútroštátnym právom a v súlade s čl. 5 ods. 1 písm. c), čl. 5 ods. 3 a čl. 5 ods. 4 Dohovoru v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru, v dôsledku čoho došlo aj k porušeniu mojich práv vyplývajúcich z čl. 48 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 17 ods. 3 Ústavy SR“.

ad 2) Tvrdenie o nezákonnom pozbavení osobnej slobody odôvodnil sťažovateľ takto:

„Mám za to, že ohľadom mojej osoby neexistovali žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali väzobné dôvody uvedené v § 67 ods. 1 písm. b) TrP.

Pokiaľ ide o odôvodnenie existencie dôvodov väzby, dôvod väzby uvedený v § 67 ods. 1 písm. b) TrP je v Uznesení OS odôvodnený tým, že moja výpoveď ako obvineného a výpoveď obvineného Ing. M. M., ktoré boli urobené či v prípravnom konaní alebo pred sudcom sú odlišné, v zásadných veciach sa odlišujú. Ďalej tým, že bude potrebné v danej predmetnej veci vypočuť ďalších svedkov, a to pána D., Ing. K., pána P. Títo svedkovia doposiaľ neboli vypočutí. Vzhľadom na to, že títo svedkovia neboli vypočutí, na tú skutočnosť, že je potrebné opätovne vypočuť svedka J. H., je potrebné vykonať konfrontácie

medzi obvinenými a svedkami a vzhľadom na tú skutočnosť, že obidvaja obvinení sú známe osoby v Banskej Bystrici, a v širokom okolí, je podľa Okresného súdu v Nitre daná jednoznačná obava, že títo budú pôsobiť na svedkov a tiež že budú obidvaja navzájom pôsobiť na seba, t. j. na obvinených a takýmto spôsobom zmaria skutočnosti závažné pre trestné stíhanie. Odôvodnenie Uznesenia KS vo vzťahu k mojej osobe v časti týkajúcej sa existencie dôvodov väzby je povrchné a všeobecné a v podstate len zopakoval časť Uznesenia OS, ktorá sa týka dôvodnosti existencie dôvodov kolúznej väzby bez toho, aby odkazoval na konkrétnu skutočnosť alebo okolnosť, ktorá by odôvodňovala moje vzatie do väzby. Z Uznesenia OS a ani z Uznesenia KS však nevyplývajú vo vzťahu k mojej osobe žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali obavu z môjho prípadného kolúzneho správania sa, hoci z dikcie ustanovenia § 67 ods. 1 písm. b) TrP vyplýva, že musia existovať jednak konkrétne skutočnosti odôvodňujúce obavu z kolúzneho správania sa obvineného a jednak predmet (vec, listina, osoba) ohrozený kolúznym správaním sa obvineného. Konkrétne skutočnosti musia byť spojené s predpokladanou aktívnou činnosťou obvineného smerujúcou k mareniu skutočností závažných pre trestné stíhanie, pričom také konkrétne skutočnosti svedčiace o kolúznom zámere obvineného musia byť zistené postupom prípustným podľa Trestného poriadku.

Pokiaľ ide o dôvody, pre ktoré mám za to, že v čase rozhodnutia Okresného súdu v Nitre o Návrhu a Krajského súdu v Nitre o Sťažnosti prvej neexistovali vo vzťahu k mojej osobe žiadne zákonné dôvody väzby, odkazujem v detailoch na časť V. tejto ústavnej sťažnosti.

Podľa § 134 ods. 2 TrP v odôvodnení treba, ak to prichádza podľa povahy veci do úvahy, najmä uviesť skutočnosti, ktoré boli vzaté za dokázané, dôkazy, o ktoré sa skutkové zistenia opierajú, úvahy, ktorými sa rozhodujúci orgán spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako aj právne úvahy, na podklade ktorých posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona.

Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi súdu na strane druhej. Odôvodnenie Uznesenia OS a Uznesenia KS týmto požiadavkám nevyhovuje. Okrem toho neobsahujú ani konkrétne skutočnosti vo vzťahu k mojej osobe, odôvodňujúce obavu z naplnenia väzobného dôvodu podľa § 67 ods. 1 písm. b) TrP, ale len reprodukciu

zákonnych ustanovení, keď podľa Uznesenia OS dôvodnosť tzv. kolíznej väzby spočíva v potrebe vykonávania ďalšieho dokazovania a samotným charakterom skutku.

Odôvodnenie Uznesenia OS, ako i Uznesenia KS vo vzťahu k mojej osobe časti týkajúcej sa existencie dôvodov väzby, je povrchné, abstraktné a bez akéhokoľvek odkazu na konkrétnu okolnosť alebo skutočnosť, ktorá by mala existenciu kolízneho väzobného dôvodu v prípade mojej osoby založiť.

Vzhľadom na vyššie uvedené mám za to, že Uznesenie OS ako aj Uznesenie KS sú nezákonné aj z dôvodov neexistencie konkrétnych skutočností odôvodňujúcich moje vzatie do väzby. Tomuto záveru nasvedčuje aj skutočnosť, že tak Uznesenie OS, ako aj Uznesenie KS neboli odôvodnené konkrétnymi skutočnosťami, ale zostali len v rovine dohadov a hypotetických úsudkov. Z týchto dôvodov nedošlo ani k zbaveniu slobody v súlade s vnútroštátnym právom, ako to má na mysli čl. 5 ods. 1 písm. c), čl. 5 ods. 3 Dohovoru, ktoré bolo takýmto postupom Okresného súdu v Nitre porušené. Nakoľko Krajský súd v Nitre nesplnil svoju prieskumnú povinnosť, bolo porušené i moje právo podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru. Z rovnakých dôvodov boli porušené aj moje práva vyplývajúce z č. 17 ods. 2 a čl. 17 ods. 5 Ústavy SR.“

ad 3) Namietané porušenie práva na rozhodnutie o zákonnosti väzby bez zbytočných priet'ahov odôvodnil s'ťažovateľ okrem iného takto:

«Podľa môjho názoru v súvislosti s rozhodovaním o Sťažnosti prvej záruky vyplývajúce z čl. 5 ods. 4 Dohovoru neboli v mojom prípade dodržané, keď konanie pred Krajským súdom v Nitre trvalo neprimerane dlho, nakoľko odo dňa podania Sťažnosti prvej (28. 11. 2003) do dňa doručenia Uznesenia KS (27. 1. 2004) uplynulo 60 dní, čo nezodpovedalo povinnosti Krajského súdu v Nitre konať urýchlene.

Podľa môjho názoru záruky čl. 5 ods. 4 Dohovoru neboli v mojom prípade dodržané ani v súvislosti s rozhodovaním o Žiadostiach. Žiadosti boli Krajskej prokuratúre v Nitre predložené dňa 19. 1. 2004. Ako vyplýva z odôvodnenia Uznesenia OS, Okresnému súdu v Nitre boli Žiadosti predložené na rozhodnutie až dňa 2. 2. 2004, teda po 14 dňoch. (...)

Ak teda Krajská prokuratúra Nitra predložila Žiadosti Okresnému súdu v Nitre až 14-ty deň po ich obdržaní, takýto postup nezodpovedal pojmu „bez meškania“ v zmysle § 72 ods. 2 TrP ani pojmu „urýchlene“ v zmysle čl. 5 ods. 4 Dohovoru. Takého prieťahy spôsobené Krajskou prokuratúrou Nitra v súvislosti s rozhodovaním o Žiadostiach Okresným súdom Nitra nemožno odôvodniť ani konkrétnymi okolnosťami danej trestnej veci. (...)

I celková dĺžka konania o Žiadostiach bola neprimerane dlhá, keď trvalo 45 dní (od 19. 1. 2003 do 4. 3. 2004), čo nezodpovedalo povinnosti Krajskej prokuratúry Nitra, Okresného súdu v Nitre a Krajského súdu v Nitre konať urýchlene, a to i napriek tomu, že dňa 4. 3. 2004 som bol prepustený z väzby na slobodu na základe Uznesenia KSoS.»

ad 4) K namietanému porušeniu práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia sťažovateľ uviedol:

„Uznesenie OS a Uznesenie KS nie sú dostatočne odôvodnené. Okresný súd v Nitre a ani Krajský súd v Nitre sa nezaoberali konkrétnymi skutočnosťami, ktoré vo vzťahu k mojej osobe odôvodňovali dôvody väzby uvedené v § 67 ods. 1 písm. b) TrP. Krajský súd v Nitre sa vôbec nevysporiadal s námietkami, ktoré boli uplatnené písomne ako dôvody podanej Sťažnosti prvej proti Uzneseniu OS. Tak Uznesenie OS, ako aj Uznesenie KS neboli odôvodnené konkrétnymi skutočnosťami, ale zostali v rovine dohadov a hypotetických úsudkov. (...)

Odôvodnenia Uznesenia OS a Uznesenia KS sú natoľko vágne, že nespĺňajú podmienky kladené na obsah uznesenia v ustanovení § 134 ods. 2 TrP (§ 138 TrP). Rozhodnutie, ktorým je osobná sloboda jednotlivca obmedzená, nie je v súlade s ústavným poriadkom republiky, ak obsahuje len povrchné a všeobecné odôvodnenie, v podstate len citujúce text príslušných zákonných dôvodov väzby bez akéhokoľvek odkazu na konkrétne okolnosti, ktoré by mali existenciu väzobných dôvodov založiť. Ak takéto konkrétne skutočnosti odôvodňujúce väzobný dôvod podľa § 67 ods. 1 písm. b) TrP existovali, ako tvrdia Okresný súd v Nitre a Krajský súd v Nitre, bolo povinnosťou oboch súdov tieto skutočnosti označiť. Okresný súd v Nitre a Krajský súd v Nitre rozhodujúce o uvalení väzby tak preskúmateľným spôsobom neodôvodnili (...).

Vzhľadom na arbitrárnosť Uznesenia OS a Uznesenia KS, ktoré neobsahujú vo vzťahu k mojej osobe žiadne okolnosti spôsobilé potvrdiť alebo vyvrátiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho vzhľadom ha prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania mojej osobnej slobody, ako aj vzhľadom na skutočnosť, že oba súdy neuviedli vo vzťahu k mojej osobe žiadne konkrétne, relevantné a dostatočné dôvody pre obmedzenie mojej osobnej slobody, rovnako ako nespochybnili a nevyvrátili mnou uvádzané dôvody o neexistencii dôvodov väzby, mám za to, že Uznesením OS Okresný súd v Nitre a Uznesením KS Krajský súd v Nitre porušili moje práva vyplývajúce z čl. 5 ods. 1 písm. c), čl. 5 ods. 3 a čl. 5 ods. 4 Dohovoru.

Z vyššie uvedených dôvodov boli porušené aj moje práva vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 Ústavy SR. “

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„1. Krajská prokuratúra Nitra, Okresný súd v Nitre a Krajský súd v Nitre porušili práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), čl. 5 ods. 3 a čl. 5 ods. 4 Dohovoru v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 48 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 17 ods. 3 Ústavy SR.

2. Okresný súd v Nitre a Krajský súd v Nitre porušili práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), čl. 5 ods. 3 a čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 17 ods. 2 a čl. 17 ods. 5 Ústavy SR.

3. *Krajská prokuratúra Nitra, Okresný súd v Nitre a Krajský súd v Nitre porušili práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 17 ods. 2 v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.*

4. *Okresný súd v Nitre a Krajský súd v Nitre porušili práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), čl. 5 ods. 3, čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 Ústavy SR.*

5. *Uznesenie Okresného súdu v Nitre zo dňa 28. 11. 2003, sp. zn. 3 Tpr 116/03 v spojení s Uznesením Krajského súdu v Nitre zo dňa 11. 1. 2003, sp. zn. 7 Tpo 58/03 sa v časti týkajúcej sa sťažovateľa zrušujú.*

6. *Uznesenie Okresného súdu v Nitre zo dňa 6. 2. 2004, sp. zn. 3 Tp 22/04 v spojení s Uznesením Krajského súdu v Nitre zo dňa 4. 3. 2004, sp. zn. 8 Tpo 4/04 sa v časti týkajúcej sa sťažovateľa zrušujú.*

7. *Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi ako primerané finančné zadostučinenie peňažnú sumu vo výške 500.000,- Sk, ktorú sumu sú mu povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne Krajská prokuratúra Nitra, Okresný súd v Nitre a Krajský súd v Nitre do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*

8. *Krajská prokuratúra Nitra, Okresný súd v Nitre a Krajský súd v Nitre sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť trovy konania k rukám advokáta JUDr. J. H., B., do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“*

Podaním doručeným ústavnému súdu 21. mája 2004 sťažovateľ doplnil dôvody svojej sťažnosti z 26. marca 2004, pričom upriamil pozornosť najmä na to, že ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z, ktorým sa mení a dopĺňa ústava, došlo pod bodom 7 čl. I s účinnosťou od 1. júla 2001 k zmene čl. 17 ods. 3 druhej vety v tom zmysle, že lehota na prepustenie zadržanej osoby na slobodu bola zmenená z 24 hodín na 48 hodín, avšak podľa čl. 8 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) je lehota na prepustenia zadržanej osoby aj naďalej 24 hodín.

V súvislosti s tým sťažovateľ ďalej uviedol:

«Podľa čl. 13 ods. 2 Ústavy SR medze základných práv a slobôd možno upraviť za podmienok ustanovených touto ústavou len zákonom. I keď zákonom 253/2001 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 460/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, došlo pod bodom 12 čl. III k zmene ustanovenia § 77 ods. 1 TrP v tom, že slová „24 hodín“ sa nahrádzajú slovami „48 hodín“ vzhľadom na listinu uvedenú ústavným zákonom, ktorá je podľa čl. 152 ods. 1 Ústavy SR súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky, bolo povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vykladať a uplatňovať ustanovenie § 77 ods. 1 TrP v súlade s čl. 8 ods. 3 Listiny (...) Vzhľadom na uvedené bolo povinnosťou prokurátora Krajskej prokuratúry Nitra odovzdať ma súdu do 24 hodín od zadržania.»

Podľa sťažovateľa však tomu tak v jeho prípade nebolo, a preto vzhľadom na absenciu riadneho zákonného a procesného postupu možno vyvodiť záver o nesplnení formálnych podmienok pre jeho vzatie do väzby. Keďže krajská prokuratúra, okresný súd ani krajský súd nebrali tieto skutočnosti do úvahy, malo aj z toho dôvodu dôjsť ich označenými postupmi a rozhodnutiami k porušeniu jeho práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru.

II.

Všeobecné východiská na posudzovanie namietaných porušení práv a slobôd

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každú sťažnosť predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej

republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania sťažnosti, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu je len subsidiárna.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Táto viazanosť sa uplatní v celom rozsahu na sťažnosť podľa § 49 zákona o ústavnom súde a uplatňuje sa nielen na návrh na rozhodnutie vo veci samej (petit), ale aj na odôvodnenie sťažnosti a ostatné náležitosti sťažnosti (§ 20 ods. 1 a § 50 zákona o ústavnom súde).

K jednotlivým namietaným porušeniam práv a slobôd

ad 1) Namietané porušenie označených základných práv Krajskou prokuratúrou v Nitre v konaní vo veci sp. zn. Kv 105/03

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Sťažovateľ namieta porušenie takých základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru krajskou prokuratúrou, o ktorých rozhodovali okresný súd aj krajský súd. Tento záver vychádza z toho, že všeobecné súdy aj pri rozhodovaní o vzatí do väzby a o sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby mohli, ak by boli zistili na to zákonný dôvod, vysloviť svoju nepríslušnosť, resp. postupovať inak, než to navrhla krajská prokuratúra, ktorá ako strana v trestnom konaní pred súdom už nemá žiadne rozhodovacie právomoci.

Z uvedeného vyplýva, že sťažnosť proti krajskej prokuratúre, ktorá vo väzobnom konaní voči sťažovateľovi bola len stranou, nemožno prijať na ďalšie konanie pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

Ústavný súd dospel okrem uvedeného pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti k názoru, že sťažovateľovi začala plynúť lehota na podanie sťažnosti proti postupu krajskej prokuratúry v označenej veci dňom nadobudnutia právoplatnosti uznesenia okresného súdu sp. zn. 3 Tpr 116/03 z 28. novembra 2003, ktorým bol vzatý do väzby podľa § 68 ods. 1 Trestného poriadku (ďalej aj „Tr. por.“) z dôvodov uvedených v § 67 ods. 1 písm. b) Tr. por. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť (ako posledný opravný prostriedok, ktorý proti namietanému postupu krajskej prokuratúry využil), avšak túto jeho sťažnosť krajský súd uznesením sp. zn. 7 Tpo 58/03 z 11. decembra 2003 zamietol. Krajský súd sa v predmetnom uznesení zaoberal aj námietkami sťažovateľa týkajúcimi sa príslušnosti súdu, pričom dospel k záveru, že nie sú dôvodné. Z doložky právoplatnosti vyznačenej na uznesení okresného súdu sp. zn. 3 Tpr 116/03 z 28. novembra 2003 ústavný súd zistil, že toto uznesenie v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 7 Tpo 58/03 z 11. decembra 2003 nadobudlo právoplatnosť dňom vydania druhostupňového rozhodnutia.

Sťažnosť v časti smerujúcej proti postupu krajskej prokuratúry je preto možné odmietnuť aj ako podanú oneskorene. Dôvody na tento záver sú obsiahnuté a podrobnejšie rozvedené v nasledujúcej časti tejto sťažnosti pod bodom 2.

Napokon ústavný súd poznamenáva, že postup a rozhodnutia krajskej prokuratúry mohol sťažovateľ okamžite napádať aj podľa § 31 a nasl. zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení zákona č. 458/2003 Z. z. Ak tak neurobil (a netvrdil, že tak konal), je jeho sťažnosť súčasne aj neprípustná podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

ad 2) Namietané porušenie základných práv a práv pri vzatí sťažovateľa do väzby (postupom a uznesením okresného súdu z 28. novembra 2003 sp. zn. 3 Tpr 116/03 a uznesením krajského súdu z 11. decembra 2003 sp. zn. 7 Tpo 58/03)

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania okrem iného aj sťažnosti podané oneskorene.

Zákonným predpokladom na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Pri opatrení alebo inom zásahu, ktorým sú aj zbytočné prietahy v konaní pred všeobecnými súdmi, sa lehota počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Podanie sťažnosti po uplynutí tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako oneskorene podanej (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Ústavný súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní otázky dodržania lehoty na podanie sťažnosti musí vychádzať z doslovného znenia zákona o ústavnom súde a Trestného poriadku, ktorý upravuje právoplatnosť rozhodnutí v trestnom konaní, resp. postupy trestných súdov vo väzobnej agende (konanie neverejných zasadnutí). Z toho vyplýva, že ústavný súd zásadne nemôže posudzovať začiatok plynutia lehôt a posúvať ich v závislosti od faktických úkonov súdov v trestnom konaní.

V konaní, v ktorom sťažovateľ bol vzatý do väzby, bolo právoplatne rozhodnuté 11. decembra 2003 a sťažnosť bola ústavnému súdu doručená 30. marca 2004 (na poštovú prepravu podaná 26. marca 2004), zjavne po zákonom ustanovenej lehote od právoplatnosti uznesenia okresného súdu sp. zn. 3 Tpr 116/03 z 28. novembra 2003 (v spojení s uznesením krajského súdu z 11. decembra 2003 sp. zn. 7 Tpo 58/03), ktoré bolo právoplatné dňom vydania druhostupňového rozhodnutia (§ 140 ods. 1 Tr. por.). Vyplýva to aj z doložky právoplatnosti vyznačenej na uznesení okresného súdu sp. zn. 3 Tpr 116/03 z 28. novembra 2003. Na dni nadobudnutia právoplatnosti napadnutého uznesenia krajského súdu nemení nič ani to, kedy bolo doručené, hoci aj od jeho doručenia sťažovateľovi (z doručenky nachádzajúcej sa na č. l. 105 v spise okresného súdu sp. zn. 3 Tpr 116/03 vyplýva, že mu bolo doručené 21. januára 2004) uplynuli viac ako dva mesiace do doručenia sťažnosti ústavnému súdu.

Sťažovateľ, ktorý bol od začiatku trestného stíhania zastúpený obhajcom (§ 36 Tr. por.), odo dňa doručenia uznesenia krajského súdu vedel, že citované rozhodnutie decembra 2003 a mal podľa názoru ústavného súdu dostatočný časový priestor na to (od 21. januára 2004), aby dodržal zákonom ustanovenú dvojmesačnú lehotu na podanie sťažnosti počítanú od právoplatnosti rozhodnutia.

Ústavný súd preto sťažnosť proti postupom a rozhodnutiam okresného súdu a krajského súdu v konaní o vzatí sťažovateľa do väzby odmietol pre jej oneskorenosť.

K tvrdeniu sťažovateľa, že v konaní o jeho vzatí do väzby mal byť aplikovaný pre neho priaznivejší čl. 8 ods. 3 listiny, považuje ústavný súd za potrebné uviesť nasledovné:

Podľa čl. 8 ods. 3 listiny zadržaná osoba musí byť ihneď oboznámená s dôvodmi zadržania, vypočutá a najneskôr do 24 hodín prepustená na slobodu alebo odovzdaná súdu. Sudca musí zadržanú osobu do 24 hodín od prevzatia vypočuť a rozhodnúť o väzbe alebo ju prepustiť na slobodu.

Podľa čl. 152 ods. 1 ústavy ústavné zákony, zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy zostávajú v Slovenskej republike v platnosti, ak neodporujú ústave. Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou.

Z týchto ustanovení ústavy vyplýva, že ústava má prednosť aj pred čl. 8 ods. 3 listiny. Preto sa uplatní v celom rozsahu čl. 17 ods. 3 ústavy bez možnosti jeho nahradenia priaznivejším znením listiny. Tento záver zodpovedá ustálenej rozhodovacej praxi ústavného súdu (napr. I. ÚS 141/04, I. ÚS 2/05).

Námietku prednosti listiny pred ústavou v zmysle uvedeného ústavný súd považuje za zjavne neopodstatnenú a z toho dôvodu je tá časť sťažnosti, v ktorej sťažovateľ vyvodzuje porušenie svojich práv na základe argumentácie poukazujúcej na porušenie čl. 8 ods. 3 listiny, tiež zjavne neopodstatnená.

Napokon treba uviesť, že sťažovateľ v konaní pred všeobecným súdom námietku prekročenia lehoty zadržania podľa čl. 8 ods. 3 listiny vôbec neuplatnil. Prvýkrát sa na ňu odvoláva až v konaní pred ústavným súdom.

ad 3) Namietané porušenie základných práv a práv pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby (uznesenie okresného súdu zo 6. februára 2004 sp. zn. 3 Tp 22/04 a uznesenie krajského súdu zo 4. marca 2004 sp. zn. 8 Tpo 4/04)

Ako už bolo uvedené, dôvodom na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže byť aj jej zjavná neopodstatnenosť a nedostatok právomoci ústavného súdu.

V súvislosti s odmietnutím sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podanej proti rozhodnutiu všeobecného súdu ústavný súd zastáva názor, že o zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti podľa konštantnej judikatúry pôjde vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, (m. m. I. ÚS 91/03, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 184/03), prípadne z dôvodov, ktoré spočívajú vo výsledku konania pred všeobecným súdom, ktorým sa sťažovateľovi poskytla ochrana požadovaná v konaní pred ústavným súdom.

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti môže byť teda v zmysle uvedeného aj dôsledkom toho, že sa ňou sťažovateľ domáha takého rozhodnutia ústavného súdu, ktorému predchádzalo rozhodnutie iného orgánu verejnej moci, spravidla všeobecného súdu, s rovnakými účinkami, aké by mal – v prípade úspechu sťažovateľa – aj nález ústavného súdu. Zjavne neopodstatnená je rovnako aj sťažnosť, ktorej dôsledkom by bolo zhoršenie právneho postavenia sťažovateľa, najmä ak smeruje proti postupu a rozhodnutiu všeobecného súdu, ktorým sa sťažovateľovi v konaní pred ním úplne vyhovel.

Sťažovateľ bol napadnutým uznesením krajského súdu zo 4. marca 2004 sp. zn. 8 Tpo 4/04 prepustený na slobodu. Toto uznesenie krajského súdu treba považovať za rozhodnutie, ktorým sa sťažovateľovi poskytla ochrana pred postupom a uznesením okresného súdu zo 6. februára 2004 sp. zn. 3 Tp 22/04, pretože výrok v tomto uznesení bol v celom rozsahu zrušený a sťažovateľ bol prepustený na slobodu.

Ústavný súd nemôže nahrádzať rozhodovaciu právomoc tohto opravného súdu tak, že opätovne bude skúmať postup a rozhodnutie okresného súdu. Vylučuje to princíp subsidiarity jeho právomoci. Preto bolo potrebné sťažnosť proti okresnému súdu odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

Sťažovateľ bol v konaní pred krajským súdom procesne úspešný, pretože za úspech treba považovať to, že na základe jeho sťažnosti proti uzneseniu, ktorým bola zamietnutá

jeho žiadosť o prepustenie z väzby, bol z tejto väzby prepustený. Tento výsledok konania pred krajským súdom vylučuje súvislosť postupu a rozhodnutia tohto súdu s tými základnými právami podľa ústavy a právami podľa dohovoru, ktoré sťažovateľ označil v sťažnosti proti krajskému súdu pri rozhodovaní o jeho sťažnosti proti uzneseniu, ktorým bola zamietnutá jeho žiadosť o prepustenie z väzby. Takú vecnú spojitosť nemôže vytvárať postup a rozhodnutie všeobecného súdu, ktorým sa sťažovateľovi poskytla požadovaná ochrana v celom rozsahu. Preto je sťažnosť proti krajskému súdu v tomto konaní zjavne neopodstatnená.

Záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v tejto časti sa vzťahuje aj na námietku porušenia čl. 17 ods. 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktorú sťažovateľ konkretizoval ako porušenie práva na rozhodnutie o zákonnosti väzby bez zbytočných prietáhov. K odstráneniu prietáhov vo väzobnom konaní došlo 4. marca 2004 tak, že sťažovateľ bol prepustený z väzby, pričom sťažnosť doručil ústavnému súdu až 5. apríla 2004. Po takom rozhodnutí krajského súdu nevidno už žiadnu súvislosť postupu okresného súdu a krajského súdu v konaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby s označenými základným právom podľa čl. 17 ods. 5 ústavy a právom podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktorá by po prijatí sťažnosti v tomto rozsahu reálne ukazovala na ich porušenie.

Ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosti odmietol túto sťažnosť pre nedostatok právomoci, neprípustnosť, oneskorenosť a zjavnú neopodstatnenosť (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Z tohto dôvodu už nebolo možné rozhodovať o ďalších nárokoch uplatených sťažovateľom v nadväznosti na ochranu označených základných práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. marca 2005